

Til lovforslag nr. L 113 og L 114. Betænkning afgivet af kulturudvalget den 10. maj 1985

Betænkning

over

I. Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven og II. Forslag til lov om ændring af fotografiloven

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder haft samråd med ministeren for kulturelle anliggender, der tillige skriftligt har besvaret spørgsmål fra udvalget.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Dansk Forfatterforening,
Dansk Kunstnerråd,
Danske Teaterlederes Fællesråd,
Den Danske Gruppe af IFPI,
Foreningen af danske Videogramdistributører,
Foreningen af danske Filmproducenter og Foreningen af Filmudlejere i Danmark,
Joint Committee for European Affairs of International Federation of Actors (FIA),
International Federation of Musicians (FIM) og
International Federation of Unions of Audio-Visual Workers (FISTAV),
Kassetteudvalget,
Kommunernes Landsforening,
Nordisk Copyright Bureau, Danmark (NCB),
Selskabet til Forvaltning af Internationale Komponistrettigheder i Danmark (KODA) og
Selskabet til Forvaltning af Komponistrettigheder i Island.

Der er af ministeren for kulturelle anliggender og af nogle flertal og mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledende bemærkninger.

To af udvalgets spørgsmål til ministeren for kulturelle anliggender og dennes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere er en henvendelse fra Danske Teaterlederes Fællesråd og fra Nordisk Copyright Bureau, Danmark, med ministerens kommentar optrykt som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller et *mindretal* (det konservative folkepartis, venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslagene til *vedtagelse* med de til forslag til lov om ændring af ophavsretsloven (L 113) under nr. 1, 2, 7 og 8 og de til forslag til lov om ændring af fotografiloven (L 114) under nr. 1, 5 og 6 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslagene til *vedtagelse* med de til forslag til lov om ændring af ophavsretsloven (L 113) under nr. 1, 2, 4, 6, 7 og 8 og de til forslag til lov om ændring af fotografiloven (L 114) under nr. 1, 3, 5 og 6 stillede ændringsforslag.

Mindretallet ønsker i den forbindelse at bemærke følgende:

Mindretallet har megen sympati for især KODAs vedholdende interesse i at undgå en stor centralisering i forhandlingerne i henhold til den foreslåede § 22 a i forslag til lov om ændring af ophavsretsloven (L 113) og har også stærke principielle betænkeligheder ved tvangslicens i almindelighed, men mindretallet ser så store praktiske vanskeligheder ved anvendelse af den decentraliserede model, jfr. de til betænkningen optrykte svar fra ministeren på spørgsmål 25 og 26, at mindretallet må stemme for vedtagelsen af § 22 a.

Der er ved indstillingen også lagt vægt på, at tendenserne i en del europæiske lande går på et skift til mere centrale modeller. Mindretallet fremhæver nødvendigheden af, at der sker sektionsopdelinger, jfr. COPYDAN, og at kunstnerne, autorerne, i videst muligt omfang opnår størst mulig repræsentation.

Det er endvidere mindretallets opfattelse, at det er muligt at forlange såvel brugersiden som udgiver- og autorsiden samlet i hver sin (paraply-)organisation.

Mindretallet understreger, at målet må være, at kun få midler skal bruges i administrationen og mest muligt skal gives til ophavsrettighedshaverne.

Uanset at det er på kanten af lovforslaget, havde mindretallet dog gerne set et initiativ i retning af, at eksempelvis flere forfattere på en biblioteksbog kan få del i »bibliotekspengene«.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslagene til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede eller tiltrådte ændringsforslag med følgende bemærkninger:

Behandling af forslag til ophavsretslovgivningen og forslag til ændring af denne hører til de mere komplicerede arbejdsområder for folketingsmedlemmer. Formålet med lovgivningen må først og fremmest være at sikre autorer og udøvende kunstnere en rimelig betaling for benyttelsen af deres arbejde. Dette formål er det meget vigtigt at tilgodese, ikke mindst fordi kunstnere, hvadenten de er skabende eller udøvende, ofte tilhører de dårligst betalte dele af befolkningen, hvis muligheder for at udøve kunst forringes betydeligt, hvis de ikke har en økonomisk sikkerhed for at kunne fordybe sig i og uddybe deres arbejdsindsats.

I forfølgelsen af dette primære formål med ophavsretslovgivningen kan man imidlertid ikke se bort fra, at lovgivningen ikke må blive så restriktiv, at den lægger hindringer i vejen for, at de kunstneriske ydelser kan bruges af så mange som muligt. Og det er ikke mindst i mødet mellem disse to formål, vanskelighederne opstår.

Da ophavsretslovgivningen altså er ret vanskelig, er det en almindelig praksis, at forslag til lovgivningen og til ændringer af denne behandles meget indgående både på dansk, nordisk og internationalt plan, for de

får en politisk behandling. En sådan forudgående behandling er ikke sket i forbindelse med lovgivningen om de ophavsretlige spørgsmål på kabel TV-området i Danmark, og dette vil mindretallet beklage. Udviklingen på kabel-TV-området er ganske vist gået meget hurtigt, men den har trods alt været ventet så længe, at det burde have været muligt for det udvalg under kulturministeriet, som løbende arbejder med revision af ophavsretsloven, at have gennemgået problemstillingerne hermed og udarbejdet en betænkning herom.

Efter mindretallets mening er der i den foreslåede ordning tale om en temmelig ensidig hensyntagen til brugersynspunkter, mens ophavsmændene på forhånd skal give deres selvstændige forhandlingsret fra sig, hvis de skal kunne få kulturministerens godkendelse som forhandlingsberettigede. Dette er uacceptabelt: det danske folketing skal i realiteten vedtage en tvangslicensordning, uden at der har været gjort forsøg på at lade de berørte parter forhandle sig frem til løsninger, som kan accepteres af både autorer, udøvende kunstnere og brugere.

Under udvalgsbehandlingen er kulturudvalget blevet orienteret om ophavsretlige ordninger på TV-området i andre lande. Billedet er broget, og det kan også forekomme forvirrende, men det giver efter mindretallets opfattelse intet belæg for at drage den entydige konklusion, at en tvangslicensordning vil være uundgåelig. Mindretallets ændringsforslag skal derfor ses som en opfordring til folketinget om at prøve at lade de mennesker, som sagen vedrører både økonomisk og kulturpolitisk, klare problemerne selv.

Et *fjerde mindretal* (det radikale venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslagene til *vedtagelse* med de til forslag til lov om ændring af ophavsretsloven (L 113) under nr. 1, 2, 4, 6, 7 og 8 og de til forslag til lov om ændring af fotografiloven (L 114) under nr. 1, 3, 5 og 6 stillede ændringsforslag.

Mindretallet ønsker dog at udtale, at man finder, at revisionen af lovene haster og ikke bør vente til folketingssamlingen 1988-89.

Et *femte mindretal* (fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller forslag til lov om ændring af ophavsretsloven (L 113) til *vedtagelse* med det af ministeren for kulturel-

le anliggender under nr. 8 stillede ændringsforslag.

Mindretallet ønsker i den forbindelse at udtale følgende:

Ophavsretsreglerne stammer fra en tidsalder, hvor de tekniske og sociale forhold var helt andre end de nuværende og de kommende.

At lappe på den totalt forældede ophavsretslovgivning er derfor under alle omstændigheder en ørkesløs beskæftigelse. Det er selve systemet, som er aldeles forkert, hvad mindretallet jo gang på gang har dokumenteret bl.a. ved fremsættelse af forslag til folketingsbeslutning om ophavsretsnedtrapning i folketingsåret 1982-83, jfr. Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 3822, 7488 samt 10445, tillæg A sp. 1889 og tillæg B sp. 1347.

Regeringens foreliggende lovforslag drejer sig først om fremmest om nogle af de af ophavsretslovens svagheder, som frembyder betydelige risikomomenter for, at den moderne tekniks udnyttelsesmuligheder spoles til skade for, at befolkningen kan få bedst muligt udbytte gennem bl.a. TV og radio.

Her skulle være skåret kraftigt og konsekvent igennem, bl.a. således at fællesantenneanlæggene havde fået helt fri adgang til formidling af alle tilgængelige radio- og fjernsynsprogrammer.

I stedet forvilder regeringsforslaget sig yderligere ind i bureaukratiske og håbløse irgange.

Når dette er understreget meget kraftigt, må det tilføjes, at den gældende lovs elendige regler er endnu værre, og at kulturministerens lovforslag derfor alt i alt sammenlignet med den nuværende retstilstand betyder flere skridt fremad, end det repræsenterer tilbageskridt.

Med denne aldeles minimale positive tilslutning vil mindretallet stemme for vedtagelse af kulturministerens lovforslag med det af kulturministeren under nr. 8 stillede ændringsforslag (nyt stk. 3 til lovforslagets § 2 vedrørende Færøerne og Grønland).

De syv andre ændringsforslag betyder forringelser af kulturministerens lovforslag, men dog ikke større forringelser, end at mindretallet ved 3. behandling vil stemme for lovforslaget, uanset om alle eller nogle af de syv ændringsforslag skulle blive vedtaget.

For så vidt angår forslag til lov om ændring af fotografiloven (L 114) indstiller min-

dretallet lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, idet mindretallet ønsker at udtale følgende:

Fotografiloven er en uting. Når en fotograf har taget et billede, må vedkommende selv sørge for at få en ordentlig pris for det og dermed basta. Frihedsindskrænkningerne for omverdenen er urimelige, når fotograferne skal have den i fotografilovgivningens indeholdte aldeles tilfældigt virkende beskyttelse.

Taget som helhed vurderer mindretallet det foreliggende lovforslag således, at det i praksis yderligere vil begrænse friheden, og mindretallet stemmer derfor imod lovforslaget.

De fem første af de stillede ændringsforslag vil kun gøre ondt værre, hvorfor mindretallet stemmer imod disse fem forslag. Derimod støtter mindretallet kulturministerens ændringsforslag under nr. 6 om forholdene på Færøerne og i Grønland.

Ændringsforslag

til

I. Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven (L 113)

Til § 1

Af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

1) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 18, stk. 2, tilføjes efter ordet »svagtseende« ordene: », ordblinde, læsehæmmede«, og ordene »på grund af invaliditet« udgår.«

Af *ministeren for kulturelle anliggender*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

2) I den under nr. 2 foreslåede § 22 a affattes stk. 2, 2. pkt., således:

»Dette gælder dog ikke, når radio- eller fjernsynsudsendelser modtages ved hjælp af egen fællesantenne og fordeles over kabelanlæg, som ikke omfatter mere end 25 tilslutninger i en bygning eller i en gruppe af nærliggende bygninger.«

Af et *mindretal* (SF):

3) I den under nr. 2 foreslåede § 22 a affattes stk. 3 således:

»Stk. 3. Vederlagskravet kan kun gøres gældende af organisationer eller sammenslutninger af sådanne, som omfatter ophavsmand, udøvende kunstnere og andre rettighedshavere, herunder radio- eller fjernsynsforetagender og fotografer, hvis værker, præstationer, frembringelser og billeder anvendes i radio- eller fjernsynsudsendelser i Danmark. Organisationerne eller sammenslutninger af sådanne skal godkendes af ministeren for kulturelle anliggender.«

Af et *mindretal* (S og RV):

4) I den under nr. 2 foreslåede § 22 a udgår i stk. 3 ordene »fremstillere af grammofoonplader eller andre lydoptagelser.«

Af et *mindretal* (SF):

5) I den under nr. 2 foreslåede § 22 a, stk. 4, og i den under nr. 13 foreslåede affattelse af § 54, stk. 2, 2. pkt., ændres »fællesorganisation« til: »organisationer eller sammenslutninger af sådanne«, »Fællesorganisationens« til: »Organisationernes eller sammenslutninger af sådanne« og »fællesorganisationen« til: »organisationerne eller sammenslutninger af sådanne«.

Af et *flertal* (S, SF og RV):

6) Nr. 9 udgår.

Til § 2

Af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

7) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Forslag til revision af loven fremsættes for folketinget i folketingsåret 1988-89.«

Af *ministeren for kulturelle anliggender*, tiltrådt af *udvalget*:

8) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.«

Bemærkninger

Til nr. 1

§ 18, stk. 2, bør ændres således, at også ordblinde og læsehandicappede bliver omfattet af bestemmelserne, hvilket også er blevet anført af Kommunernes Landsforening.

Ved at fjerne ordene »på grund af invaliditet« ønsker man yderligere at give mulighed for, at også andre, som i almindelighed er ude af stand til at læse almindelige bøger, bliver omfattet af bestemmelsen.

Til nr. 2

Den foreslåede ændrede affattelse af bestemmelsen i § 22 a, stk. 2, 2. pkt., har til formål at præcisere, at den vederlagsfri kabelspredning for kabelanlæg på ikke over 25 tilslutninger forudsætter, at programmerne modtages ved hjælp af en egen fællesantenne. Indgår sådanne mindre anlæg, f.eks. via hybridnettet, i en centraliseret programforsyning, omfattes programspreddingen af vederlagsordningen i § 22 a.

Samtidig har man fundet det rigtigst, at man i § 22 a, stk. 2, 2. pkt., anvender udtrykket »tilslutninger« i stedet for lovforslagets udtryk »husstand«. Det skyldes, at udtrykket »tilslutninger« mere neutralt dækker de forskellige typer af anlæg (anlæg, som omfatter privatbeboelse, hotel- og institutionsanlæg o.lign.), som omfattes af bestemmelsen. Det fremhæves i denne forbindelse, at man finder det naturligt, at det overvejes at gennemføre vederlagsbetalingen for institutionsanlæg o.lign. i form af en klumpsum med en vis rabat, ikke som en afgift for den enkelte kabeltilslutning.

Til nr. 3 og 5

Med de foreslåede ændringer ønsker man at skabe mulighed for, at organisationer, der ikke ønsker at indtræde i den foreslåede fællesorganisation, selv kan forhandle deres rettighedskrav med brugerne og finde frem til aftaler med disse.

Der findes efterhånden så mange tekniske muligheder for at udnytte kunstneriske arbejder, at det er påtrængende nødvendigt ikke mindst af kulturpolitiske grunde at sikre autorer og udøvende kunstnere en rimelig erstatning for brugen af deres arbejde. Ønsker man at bevare et bredt og alsidigt udbud af professionel kunst, må man også på alle må-

der søge at give denne kunsts skabere gode økonomiske vilkår.

Forslagsstillerne af ændringsforslagene under nr. 3 og 5 erkender, at der kan opstå problemer i forbindelse med de kommende forhandlinger, og er ikke uden forståelse for, at ministeren for kulturelle anliggender har søgt at undgå nogle af disse problemer med forslaget om fællesorganisationen, som de fleste ophavsretorganisationer, efter hvad det er oplyst over for udvalget, har erklæret sig indforstået med at tilslutte sig. Forslagsstillerne indser også, at problemerne muligvis i det lange løb vil medføre en ordning som den i § 22 a foreslåede.

Da der imidlertid ikke findes danske erfaringer på området, forekommer det rigtigt i en periode at lade de organisationer, der måtte ønske det, bevare deres selvstændige forhandlingsret. Det er ikke med de foreslåede ændringer tilsigtet at forhindre de organisationer, der ønsker det, i at slutte sig sammen i en fællesorganisation, som kan forhandle med kabel-TV-brugerne. Fra kulturministerens side er der under behandlingen af lovforslaget fremsat bekymring for, at de svagere kunstnerorganisationer vil komme til at stå dårligt, hvis de skal forhandle alene. Denne bekymring kan netop imødegås ved, at disse organisationer slutter sig sammen i en fælles forhandlingsorganisation.

Forslagsstillerne finder i øvrigt grund til at beklage, at kulturministeren ikke har foreslået oprettet en fælles forhandlingsinstitution for brugerne. Uanset om der skabes en eller flere forhandlingsmuligheder for ophavs-mændene, kan det ikke være rimeligt, hvis disse skal forhandle med 8000 kabelanlæg eller lade de store kabelanlæg lægge linierne for forhandlingerne. Det er i denne sag først og fremmest autorerne og de udøvende kunstnere, som skal beskyttes.

Fjernelsen af ordene »fremstillere af gram-mofonplader eller andre lydoptagelser« ved beskrivelsen af andre rettighedshavere er en konsekvens af det under nr. 6 stillede ændringsforslag.

Til nr. 4

Den foreslåede ændring i § 22 a, stk. 3, er en konsekvens af det under nr. 6 stillede ændringsforslag. Dette har SF taget højde for i det under nr. 3 stillede ændringsforslag.

Til nr. 6

Uanset den eksisterende § 46 forekommer det forslagsstillerne rigtigst, at spørgsmålet om producentrettigheder henvises til forhandling mellem producenterne og de udøvende kunstnere.

En udvidet producentbeskyttelse på dette område vil favorisere den stærkere part i aftaleforholdet mellem kunstnere og producent og vil i øvrigt tilsidesætte den almindelige aftalefrihed. Den foreslåede § 47 a kan desuden få uheldige virkninger for kommende lovgivningsområder, f.eks. for den forventede ændring af biblioteksafgiften til en ophavsretlig afgift.

Til nr. 7

Den foreslåede ændring er navnlig begrundet i ønsket om, at der åbnes mulighed for, at der efter en kortere periode kan ske en vurdering af, hvorvidt § 22 a fungerer efter hensigten.

Til nr. 8

Ændringsforslaget har navnlig til formål at give de færøske og grønlandske hjemmestyremyndigheder den nødvendige tid til under hensyn til de særlige færøske og grønlandske radio- og TV-forhold at tage stilling til, i hvilken udstrækning og med hvilke eventuelle modifikationer de foreslåede nye kabelspredningsbestemmelser i § 22 a og visse andre bestemmelser i lovforslaget bør sættes i kraft på Færøerne og i Grønland. Det bestemmes derfor, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at lovens bestemmelser senere ved en kgl. anordning kan sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

II. Forslag til lov om ændring af fotografi-loven (L 114)

Til § 1

Af *ministeren for kulturelle anliggender*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

1) I den under *nr. 3* foreslåede § 11 a affattes *stk. 2, 2. pkt.*, således:

»Dette gælder dog ikke, når radio- eller fjernsynsudsendelser modtages ved hjælp af

egen fællesantenne og fordeles over kabelanlæg, som ikke omfatter mere end 25 tilslutninger i en bygning eller i en gruppe af nærliggende bygninger.«

Af et *mindretal* (SF):

2) I den under nr. 3 foreslåede § 11 a affattes stk. 3 således:

»Stk. 3. Vederlagskravet kan kun gøres gældende af organisationer eller sammenslutninger af sådanne, som omfatter ophavsmand, udøvende kunstnere og andre rettighedshavere, herunder radio- eller fjernsynsforetagender og fotografer, hvis værker, præstationer, frembringelser og billeder anvendes i radio- eller fjernsynsudsendinger i Danmark. Organisationerne eller sammenslutninger af sådanne skal godkendes af ministeren for kulturelle anliggender.«

Af et *mindretal* (S og RV):

3) I den under nr. 3 foreslåede § 11 a udgår i stk. 3 ordene »fremstillere af grammofoonplader eller andre lydoptagelser,«.

Af et *mindretal* (SF):

4) I den under nr. 3 foreslåede affattelse af § 11 a ændres i stk. 4 »Fællesorganisationens« til: »Organisationernes eller sammenslutninger af sådanne« og »fællesorganisationen« til: »organisationerne eller sammenslutninger af sådanne« (2 steder).

Til § 2

Af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

5) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Forslag til revision af loven fremsættes for folketinget i folketingsåret 1988-89.«

Af *ministeren for kulturelle anliggender*, tiltrådt af *udvalget*:

6) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 2 til det under I nævnte lovforslag.

Til nr. 2 og 4

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 3 og 5 til det under I nævnte lovforslag.

Til nr. 3

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 4 til det under I nævnte lovforslag.

Til nr. 5

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 7 til det under I nævnte lovforslag.

Til nr. 6

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 8 til det under I nævnte lovforslag.

Per Stig Møller (KF) Annelise Gotfredsen (KF) Connie Hedegaard (KF)

Flemming Jensen (KF) Hanne Severinsen (V) nfm.d. Helge Sander (V) Poulsgaard (FP)

Inger Stilling Pedersen (KrF) Ole Espersen (S) Jytte Hilden (S) Søren Hansen (S)

Qvist Jørgensen (S) Jimmy Stahr (S) Tastesen (S) Birthe Hansen (SF)

Ingerlise Koefoed (SF) fmd. Bernhard Baunsgaard (RV)

Partierne CD, VS og FD havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag I

Nogle af udvalgets spørgsmål til ministeren for kulturelle anliggender og dennes svar herpå:*Spørgsmål 25:**ad § 22 a.*

Hvilke forhandlinger har der allerede fundet sted om den omtalte fællesorganisation, hvilke organisationer har været repræsenteret i disse forhandlinger, og hvornår kan det forventes, at organisationen er etableret?

Svar:

Kulturministeriet udsendte den 8. juni 1984 et udkast til det nu behandlede lovforslag til udtalelse hos de danske ophavsretsorganisationer via Kasetteudvalget. Af udvalgets svar af 4. oktober 1984 fremgår, at lovudkastet har været behandlet på plenummøder den 14. august, 7. september og 1. oktober 1984. Af udtalelsen af 4. oktober 1984 fremgår videre:

- at ophavsretsorganisationerne i Danmark gennem Kasetteudvalget har forhandlet om grundlaget for at oprette en forvaltningsinstitution for rettigheder på kabelområdet, og at man i nogen tid har haft et udkast til regler for en forvaltningssektor under COPY-DAN under overvejelse.
- at samtlige organisationer bortset fra Koda vil være indstillet på at indgå i et forvaltningsfællesskab under forudsætning af, at forvaltningen foregår i overensstemmelse med de grundprincipper, som er nedlagt i reglerne for COPY-DAN.

Ved skrivelse til kulturudvalget af 8. februar 1985 har Kasetteudvalget fremsendt kopi af den ovennævnte udtalelse, idet man med hensyn til spørgsmålet om tilrettelæggelsen af forvaltningen af en kabelspredningsordning

fastholder de i udtalelsen af 4. oktober 1984 fremsatte synspunkter. Med skrivelsen af 8. februar 1985 fremsendte Kasetteudvalget tillige en oversigt over de organisationer af ophavsmænd og udøvende kunstnere, som deltager i kasetteudvalgsarbejdet.

På baggrund af det arbejde, som er foretaget af Kasetteudvalget, må kulturministeriet være af den opfattelse, at der skulle være gode udsigter til, at den i lovforslagets § 22 a, stk. 3, nævnte fællesorganisation vil kunne etableres relativt hurtigt efter en vedtagelse af § 22 a.

Spørgsmål 26:

Vil ministeren udarbejde et ændringsforslag til § 22 a gående ud på, at organisationerne stilles frit med hensyn til tilslutning til fællesorganisationen, og at organisationer, som ønsker egen forhandlingsret, skal have denne?

Svar:

Som det er uddybet i besvarelsen af spørgsmål 27 medfører lovforslaget ikke nogen pligt for ophavsretsorganisationerne til at tilslutte sig den i § 22 a, stk. 3, nævnte fællesorganisation. Kulturministeriet mener imidlertid at burde fastholde, at vederlagskrav for kabelspredningen kun bør kunne gøres gældende gennem en af kulturministeriet godkendt fællesorganisation. Anerkender man en særskilt forhandlingsret for særlige rettighedskategorier eller organisationer, vil det ikke være muligt at opnå den forenkling af rettighedsclearingen på kabelområdet, som har været hovedformålet med lovforslaget. Jeg mener derfor ikke at kunne stille noget ændringsforslag som det i spørgsmålet omtalte.

Bilag II

Henvendelse fra Danske Teaterlederes Fællesråd

Den 1. februar 1985.

I et af ministeren for kulturelle anliggender fremsat forslag til lov til ændring af ophavsretsloven er der indeholdt en række ændringsforslag til bl.a. kap. V i den gældende lov. Lovforslaget bygger til dels på den 3. delbetænkning fra udvalget vedrørende revision af ophavsretslovgivningen »Beskyttelse af kunstneriske præstationer«.

I denne delbetænkning, p. 49 ff, har man behandlet spørgsmålet om beskyttelse af teaterforestillinger, alt på baggrund af en henvendelse fra Nordisk Teaterlederråd.

Som det fremgår af betænkningen har lovrevisionsudvalget ikke kunnet anbefale, at der gives en særlig beskyttelse af teaterforestillinger, dvs. en egentlig beskyttelse af teaterproducenten. Ministerens lovforslag indeholder da heller ikke noget forslag herom.

Danske Teaterlederes Fællesråd finder det imidlertid rigtigt, at spørgsmålet påny overvejes, ikke mindst fordi betænkningens konklusion delvis bygger på et urigtigt grundlag. Fællesrådet skal nedenfor søge at ridse problematikken op:

Til en teaterforestilling engagerer teatret – producenten – instruktør, scenograf og udøvende kunstnere, skuespillere, dansere, sangere og musikere, ligesom man erhverver forfatter-, koreografiske og evt. musikalske rettigheder. Teatret afholder foruden lønninger hertil udgifterne til produktion af kostumer, dekorationer m.v. Disse ikke ubetydelige investeringer (der næsten alle hidrører fra offentlige midler) i et samlet kunstnerisk produkt gør det rimeligt, at også producenten (og ikke blot de udøvende kunstnere, jfr. gældende lovs § 45) opnår en beskyttelse imod optagelser på grammofonplade, videobånd og udsendelse i radio og fjernsyn.

Imod en producentbeskyttelse er det anført

- at* det enkelte teater i almindelighed har mulighed for at hindre en udnyttelse af forestillingen, f.eks. ved at man kan nægte optagehold m.v. adgang til denne,
- at* teatrene har mulighed for ved aftaler med de forskellige medvirkende at hindre uønsket kopiering,
- at* behovet for beskyttelse i øvrigt er forholdsvis kortvarigt, fordi en forestilling uhyre sjældent gentages i samme opsætning,
- at* behovet for beskyttelse i vidt omfang er dækket gennem anden lovgivning, f.eks. gennem markedsføringsloven og visse regler og principper på det aftaleretlige område.

Danske Teaterlederes Fællesråd skal hertil anføre

- at* teatrene i dag ikke har effektive muligheder for at hindre optagelse af forestillinger på lydbånd, og at man med den forbedrede teknik på videoområdet må forudse, at der inden længe vil være aktuel mulighed for ulovlig og ukontrollabel optagelse af teatrenes forestillinger,
- at* aftaler med de medvirkende kunstnere kun findes på få teatre, og at indførelse af sådanne konkurrenceklausullignende aftaler ikke vil kunne indgås uden lønforbedringer til de udøvende kunstnere; sådanne aftaler vil i øvrigt ikke kunne hindre optagelser af forannævnte karakter,
- at* ballet og operaforestillinger, hvis opsætningsudgifter kan være meget betydelige, meget ofte gentages i samme opsætning,
- at* beskyttelse gennem markedsføringsloven ikke på nogen måde juridisk kan sammenlignes med den retsposition, der er forbundet med en egentlig produktionsret, ligesom Danske Teaterledere i øvrigt ikke kan se, hvorledes aftaleloven eller analogier herfra kan yde teatrene blot nogen beskyttelse.

Danske Teaterlederes Fællesråd skal hermed søge foretræde for kulturudvalget med henblik på en uddybning af nærværende henvendelse.

Med venlig hilsen

LEON FEDER

Formand for bestyrelsen for Danske Teaterlederes Fællesråd

Bilag III

Henvendelse fra Nordisk Copyright Bureau, Danmark

19. marts 1985

Vedr.: Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven af 28. maj 1984.

På givne foranledning skal musikorganisationerne inden for n c b-Danmark såvel som n c b i øvrigt tilslutte sig de synspunkter, som KODA har givet udtryk for bl.a. ved skrivelser til udvalget af 20.2.85. og 22.1.85., jvf. i øvrigt bilag 8 til sidstnævnte skrivelse.

Retsindehaverne bag n c b ønsker videre så stærkt som det er muligt at give udtryk for skuffelse over, at der ikke i det foreliggende lovforslag er indeholdt bestemmelse om indførelse af en ophavsretlig afgift på uindspillede bånd.

Argumentationen for indførelse af en sådan afgift bygger som bekendt på det forhold, at privatkopiering mængdemæssigt og kvalitetsmæssigt har udviklet sig til et niveau, der langt overstiger de rammer, man kan have forestillet sig ved lovens tilblivelse, og at der som følge heraf sker en endog meget væsentlig udnyttelse af de skabte værker uden at der erlægges noget vederlag herfor. Denne situation udgør naturligvis et problem for de berørte retsindehavere, hvilket da også erkendes i de almindelige bemærkninger til ovennævnte lovforslag; men der er herudover betydelige samfundsinteresser på spil, idet den fortsatte udbredelse af vederlagsfri hjemmekopiering i høj grad fjerner det finansielle grundlag for skabelsen af nye værker samt for udgivelse af nyindspilninger m.v.

For en nærmere argumentation henvises til den fællesskrivelse af 2.12.80., som Fællesrådet for Udvøvende Kunstnere, Den Danske Gruppe af IFPI og n c b sendte til udvalget vedrørende revision af ophavsretsloven. Skri-

velsen er optrykt i 2. delbetænkning fra udvalget vedrørende revision af ophavsretslovgivningen, 944/1982.

Det fremgår videre af denne skrivelse, at de nævnte tre organisationer peger på n c b som den organisation, der er i besiddelse af såvel administrativ udrustning som det data-mæssige grundlag til løsning af opgaverne i forbindelse med såvel indkassering som fordeling af en sådan afgift, jvf. i øvrigt vedlagte brochure om NC DATA.

Det vil være udvalget bekendt, at der i samtlige de øvrige nordiske lande er indført sådanne afgifter, i hovedsagen til fordel for retsindehaverne. Senest er der i Finland i sommeren 1984 indført en afgift på uindspillede lyd- og billedbånd, og provenuet heraf skal tilfalde retsindehaverne – dels som direkte kompensation, dels som generel støtte til fordel for ophavsmændene. Afgiften forvaltes i Finland af n c b's finske søsterselskab TEOSTO.

Det forekommer på denne baggrund ejendommeligt, at ministeriet heller ikke ved denne lejlighed har ment at burde stille forslag om en ordning svarende til de i bet. 944/1982 fremsatte forslag om en ophavsretlig afgift på uindspillede lyd- og videobånd, ligesom bemærkningerne om at en sådan afgift skulle være mindre aktuell efter indførelsen af den rent fiskale afgift på videobånd i 1982, er helt uforståelige.

Spørgsmålet behandles endvidere i EF-regie, hvor Tyskland allerede har en sådan afgift, mens først Frankrig og herefter England må påregnes i nær fremtid at gennemføre bestemmelser om sådanne ophavsretlige afgifter.

Under henvisning til ovenstående betragtninger skal n c b så stærkt som det er muligt

anmode om, at der snarest foranlediges indført en for retsindehaverne acceptabel ordning vedrørende problematikken omkring hjemmekopiering på uindspillede bånd. Vi tillader os endvidere at vedlægge en brochure om n c b.

Med venlig hilsen

n c b- Danmark

THORKIL EMBORG

Underdirektør

Bilag IV

Ministeriet for kulturelle anliggender

Den 15. april 1985

Folketingets kulturudvalg

Kommentar til NCBs skrivelse af 19. marts 1985 til folketingets kulturudvalg (L 113 – bilag 29)

I betragtning af at NCB er et selskab oprettet af KODA og de tilsvarende organisationer i de andre nordiske lande, er det ikke overraskende, at man tilslutter sig de synspunkter, som KODA har givet udtryk for over for udvalget.

Med hensyn til spørgsmålet om indførelse af en ophavsretlig afgift på uindspillede lyd- og billedbånd kan der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, side 4, spalte 2.

NCB udtaler i sin skrivelse side 2, at der i samtlige de andre nordiske lande er indført sådanne afgifter. Dette er ikke helt korrekt. Både i Norge og i Sverige er der tale om *øf-fentligretlige*, ikke ophavsretlige afgifter, der

kun delvis anvendes som kompensation til ophavsmændene for de tab, der lides ved den private kopiering. Den svenske afgiftsordning har i øvrigt ikke svaret til forventningerne. Den har dels indbragt mindre end påregnet, dels medført ret betydelige udgifter til administration.

Spørgsmålet om indførelse af en ophavsretlig afgift er stadig under overvejelse i ministeriet. Man arbejder i øvrigt også inden for EF-kommissionen med dette problem, som vil blive nærmere behandlet i den Grøn-bog om mulighederne for en vis harmonisering af de europæiske landes ophavsretlige lovgivning, som forventes publiceret i efteråret 1985.

MIMI STILLING JAKOBSEN